C/2024/6747

26.11.2024

P9_TA(2024)0121

Provádění dohody o hospodářském partnerství mezi EU a Jihoafrickým společenstvím pro rozvoj (SADC)

Usnesení Evropského parlamentu ze dne 29. února 2024 o provádění dohody o hospodářském partnerství mezi EU a Jihoafrickým společenstvím pro rozvoj (SADC) (2023/2065(INI))

(C/2024/6747)

Evropský parlament,

— s ohledem na Dohodu o hospodářském partnerství mezi Evropskou unií a jejími členskými státy na jedné straně a státy SADC EPA na straně druhé ([1]),

— s ohledem na své usnesení ze dne 14. září 2016 o návrhu rozhodnutí Rady o uzavření Dohody o hospodářském partnerství mezi Evropskou unií a jejími členskými státy na jedné straně a státy SADC EPA na straně druhé jménem Unie ([2]),

— s ohledem na své usnesení ze dne 6. října 2022 o výsledku přezkumu patnáctibodového akčního plánu pro obchod a udržitelný rozvoj provedeného Komisí ([3]),

— s ohledem na své usnesení ze dne 23. června 2022 o budoucnosti vztahů EU–Afrika ([4]),

— s ohledem na své usnesení ze dne 25. března 2021 o nové strategii EU–Afrika – partnerství pro udržitelný a inkluzivní rozvoj ([5]),

— s ohledem na sdělení Komise ze dne 18. února 2021 nazvané „Přezkum obchodní politiky – Otevřená, udržitelná a sebevědomá obchodní politika“ (COM(2021)0066),

— s ohledem na sdělení Komise ze dne 11. prosince 2019 nazvané „Zelená dohoda pro Evropu“ (COM(2019)0640),

— s ohledem na sdělení Komise ze dne 5. března 2020 nazvané „Unie rovnosti: strategie pro rovnost žen a mužů na období 2020–2025“ (COM(2020)0152),

— s ohledem na pracovní dokument útvarů Komise ze dne 11. října 2022 s názvem „Individual information sheets on implementation of EU Trade Agreements“ (Jednotlivé informační listy o provádění obchodních dohod EU) (SWD(2022)0730),

— s ohledem na stanovisko Komise k posouzení dopadů na udržitelnost vypracované na podporu obchodních jednání s Angolou o přistoupení k dohodě o hospodářském partnerství mezi EU a SADC,

— s ohledem na Dohodu o usnadnění udržitelných investic mezi Evropskou unií a Angolskou republikou (dohoda SIFA mezi EU a Angolou),

— s ohledem na Rámcovou úmluvu OSN o změně klimatu, včetně Pařížské dohody z roku 2015,

— s ohledem na Agendu OSN pro udržitelný rozvoj 2030,

— s ohledem na publikaci Konference OSN o obchodu a rozvoji (UNCTAD) ze dne 19. října 2021 nazvanou „Transformace Jižní Afriky: Využití regionálních hodnotových řetězců a průmyslové politiky pro rozvoj“,

— s ohledem na Dohodu o vytvoření africké kontinentální zóny volného obchodu,

— s ohledem na společné prohlášení z 26. meziparlamentního setkání EU–Jihoafrická republika, které se konalo ve dnech 31. října a 1. listopadu 2018,

([1]) Úř. věst. L 250, 16.9.2016, s. 3.
([2]) Úř. věst. C 204, 13.6.2018, s. 222.
([3]) Úř. věst. C 132, 14.4.2023, s. 99.
([4]) Úř. věst. C 32, 27.1.2023, s. 74.
([5]) Úř. věst. C 494, 8.12.2021, s. 80.

— s ohledem na vizi SADC do roku 2050,

— s ohledem na strategii a plán industrializace SADC (2015–2063),

— s ohledem na stanovisko z vlastní iniciativy Evropského hospodářského a sociálního výboru nazvané „Obchod a udržitelný rozvoj příští generace – přezkum patnáctibodového akčního plánu“ ([6]),

— s ohledem na úvodní zprávu k následnému hodnocení dohody o hospodářském partnerství mezi EU a SADC ze dne 21. června 2023,

— s ohledem na zasedání Výboru pro obchod a rozvoj zřízeného v rámci dohody o hospodářském partnerství mezi EU a SADC, zejména na jeho šesté až deváté zasedání,

— s ohledem na světovou zprávu o potravinové krizi z roku 2021,

— s ohledem na studii generálního ředitelství Evropského parlamentu pro parlamentní výzkumné služby ze dne 22. listopadu 2023 nazvanou „Dohoda o hospodářském partnerství mezi EU a Jihoafrickým společenstvím pro rozvoj: Dohoda o přidružení – geohospodářská perspektiva“ ([7]),

— s ohledem na článek 54 jednacího řádu a na čl. 1 odst. 1 písm. e) a přílohu 3 rozhodnutí Konference předsedů ze dne 12. prosince 2002 o postupu udělování svolení k vypracování zpráv z vlastního podnětu,

— s ohledem na stanovisko Výboru pro rozvoj,

— s ohledem na zprávu Výboru pro mezinárodní obchod (A9-0024/2024),

A. vzhledem k tomu, že geopolitické změny, včetně pandemie COVID-19, ruské útočné války proti Ukrajině a jejích ekonomických důsledků, vedly k tomu, že Afrika upravila své postoje a země globálního Jihu mají na světové scéně samostatnější roli a prosazují své vlastní zájmy a příspěvky;

B. vzhledem k tomu, že sdružení významných zemí globálního Jihu v uskupení BRICS (Brazílie, Rusko, Indie, Čína a Jihoafrická republika), které se má od roku 2024 rozšířit o dalších šest zemí na základě rozhodnutí summitu BRICS v srpnu 2023, zdůrazňuje význam zachování spolupráce se zeměmi globálního Jihu za rovných a spravedlivých podmínek;

C. vzhledem k tomu, že Jihoafrická republika hraje významnou roli jako budovatel mostů mezi Evropskou unií a africkým kontinentem a jako partner při řešení globálních problémů;

D. vzhledem k tomu, že dohoda, která nahradí dohodu z Cotonou, se stane novým zastřešujícím rámcem pro všechny dohody o hospodářském partnerství, včetně dohody o hospodářském partnerství mezi EU a SADC, a klíčovým referenčním rámcem pro budoucí přezkumy těchto dohod;

E. vzhledem k tomu, že plná účast všech zúčastněných stran, zejména občanské společnosti, zástupců obchodu a odborových svazů, na provádění a monitorování dohody o hospodářském partnerství mezi EU a SADC je nezbytná pro včasné určení výzev, příležitostí a priorit a pro monitorování příslušných dohodnutých opatření;

F. vzhledem k tomu, že Angola je v procesu připojování k dohodě o hospodářském partnerství EU–SADC; vzhledem k tomu, že EU a Angola uzavřely jednání o dohodě o usnadnění udržitelných investic (SIFA) mezi EU a Angolou;

G. vzhledem k tomu, že zvláštní a diferencované zacházení je základní zásadou Světové obchodní organizace (WTO) a že obchodní vztahy EU s rozvojovými zeměmi by se měly řídit zásadou soudržnosti politik ve prospěch rozvoje;

H. vzhledem k tomu, že náklady spojené s genderovou nerovností stojí subsaharskou Afriku v průměru šest procent ročního regionálního HDP, což ohrožuje úsilí kontinentu o inkluzivní lidský rozvoj a hospodářský růst; vzhledem k tomu, že jednoprocentní nárůst genderové nerovnosti snižuje index lidského rozvoje země o 0,75 %;

I. vzhledem k tomu, že státy SADC EPA čelí výzvám, jako je vysoká míra nerovnosti a vysoká závislost na vývozu nezpracovaných surovin a zemědělských produktů;

J. vzhledem k tomu, že tato nerovnost představuje překážku pro rozsáhlé snahy o industrializaci, někdy vede ke korupci a vyžaduje rozvoj diferencovaných strategií pro řešení hospodářské nerovnosti v rámci států regionu SADC i mezi nimi;

([6]) Úř. věst. C 105, 4.3.2022, s. 40.

([7]) Studie – „Dohoda o hospodářském partnerství mezi EU a Jihoafrickým společenstvím pro rozvoj: Dohoda o přidružení – geohospodářská perspektiva“, Evropský parlament, generální ředitelství pro parlamentní výzkumné služby, 22. listopadu 2023.

K. vzhledem k tomu, že vize SADC do roku 2050 je založena na třech pilířích: rozvoj průmyslu a integrace trhu, rozvoj infrastruktury na podporu regionální integrace a rozvoj sociálního a lidského kapitálu;

L. vzhledem k tomu, že strategie a plán industrializace SADC na období 2015–2063 určuje tři preferované cesty růstu pro industrializaci v regionu založenou na zdrojích: zpracování zemědělských komodit, zpracování nerostných surovin a hodnotové řetězce založené na průmyslu a službách;

M. vzhledem k tomu, že rozvojové země se potýkají s nedostatkem finančních prostředků ve výši 2,5 bilionu USD ročně, který jim brání dosáhnout do roku 2030 cílů udržitelného rozvoje; vzhledem k tomu, že přímé zahraniční investice jsou nástrojem pro financování Agendy pro udržitelný rozvoj 2030 a příslušných cílů udržitelného rozvoje; vzhledem k tomu, že tento kapitál může podpořit vytváření pracovních míst a zlepšení v sociální oblasti a v oblasti životního prostředí, jak je stanoveno v cílech udržitelného rozvoje; vzhledem k tomu, že cíl přilákat investice by v souvislosti s mezinárodními investičními dohodami měl jít ruku v ruce s uznáním, že strany těchto dohod by měly usilovat o zlepšení své úrovně ochrany životního prostředí nebo práce, a nikoli o oslabení této ochrany nebo snížení její úrovně;

N. vzhledem k tomu, že cílem strategie a plánu industrializace SADC na období 2015–2063 je rozvíjet regionální a globální hodnotové řetězce a podílet se na nich;

O. vzhledem k tomu, že pro rozvoj regionálních hodnotových řetězců a pro stále větší integraci států SADC do globálních hodnotových řetězců je zapotřebí dopravní a digitální infrastruktura;

P. vzhledem k tomu, že klíčovými prvky úspěšné účasti v hodnotovém řetězci jsou financování, dovednosti, technologie, infrastruktura a logistika;

Q. vzhledem k tomu, že pandemie COVID-19 výrazně prohloubila investiční mezery ve státech SADC EPA a omezila jejich fiskální prostor;

R. vzhledem k tomu, že důsledky opatření přijatých k zamezení šíření onemocnění COVID-19 měly významný dopad na živobytí obyvatelstva, zejména ve státech Svazijsko a Lesotho, které jsou závislé na práci v Jižní Africe a překračování hranic;

S. vzhledem k tomu, že volatilita cen komodit během pandemie COVID-19 způsobila hospodářské škody státům SADC EPA, které jsou závislé na daňových příjmech z těžebního průmyslu;

T. vzhledem k tomu, že kvůli nízké úrovni místní výroby zdravotnických výrobků zůstává region závislý na mezinárodní výrobě, pokud jde o nákup životně důležitých zdravotnických výrobků, včetně základních vakcín proti COVID-19;

Monitorování a přezkum dohody o hospodářském partnerství

1. vítá první proces přezkumu, který byl zahájen v listopadu 2021 poté, co byla dohoda o hospodářském partnerství prozatímně uplatňována od roku 2016, a očekává, že bude schopen prokázat vazbu mezi dohodou o hospodářském partnerství a udržitelným rozvojem; vyzývá Komisi, aby spolupracovala s partnery SADC na prosazování spravedlivého, inkluzivního a udržitelného obchodu tak, aby dohoda o hospodářském partnerství, je-li účinně prováděna, mohla zajistit udržitelný rozvoj v regionu a přispět k němu; naléhavě vyzývá Komisi v *následném* hodnocení dohody o hospodářském partnerství EU-SADC, aby důkladně analyzovala dopad dohody o hospodářském partnerství na cíle udržitelného rozvoje, neformální a místní ekonomiky, regionální a celoafrickou integraci, hospodářskou diverzifikaci, boj proti změně klimatu, včetně příspěvku domácích průmyslových odvětví k tomuto úsilí, a účinnou podporu strategie Global Gateway a programu EU pomoci na podporu obchodu v souvislosti s dohodou o hospodářském partnerství EU-SADC; připomíná, že tato dohoda se zaměřuje především na obchod se zbožím a neřeší obchod se službami, investice ani další otázky, jako jsou práva duševního vlastnictví, hospodářská soutěž a veřejné zakázky; vyzývá strany, aby se těmito otázkami zabývaly v budoucích přezkumech, neboť existuje ustanovení pro budoucí jednání o těchto otázkách;

2. připomíná svůj postoj k významu zapojení občanské společnosti do provádění a monitorování dohody o hospodářském partnerství; vyjadřuje politování nad skutečností, že při provádění dohody o hospodářském partnerství byla zaznamenána omezená účast občanské společnosti; v této souvislosti zdůrazňuje, že je nezbytné aktivně podporovat účast občanské společnosti; konstatuje, že aktivní účast organizací občanské společnosti a zúčastněných stran, včetně ženských skupin a studentských organizací, na procesu monitorování a hodnocení může poskytnout cenné poznatky a zpětnou vazbu ohledně dopadu dohody na ženy a mladé lidi;

3. bere na vědomí, že příprava společné monitorovací zprávy o dohodě o hospodářském partnerství postupuje pomaleji, než se předpokládalo; uznává kapacitní omezení, kterým státy SADC EPA v tomto ohledu čelí; připomíná, že podle nového přístupu k obchodu a udržitelném rozvoji by do tohoto hodnocení měly být zapojeny všechny příslušné zúčastněné subjekty, včetně organizací občanské společnosti, zástupců obchodu a odborových svazů, a měly by být vybízeny k předkládání návrhů na maximalizaci účinnosti dohody o hospodářském partnerství a že dohoda o hospodářském partnerství by měla být modernizována tak, aby byla zřízena interní poradní skupina, která se stala běžnou praxí u jiných dohod o hospodářském partnerství; podporuje strukturovanější zapojení zúčastněných subjektů, pokud jde o konkrétní provádění všech aspektů udržitelnosti v dohodě o hospodářském partnerství mezi EU a SADC; naléhavě vyzývá státy SADC EPA, aby splnily své závazky týkající se zapojení subjektů občanské společnosti, které byly sjednané v dohodě o hospodářském partnerství;

4. uznává, že k tomu, aby státy SADC EPA splnily požadavky týkající se obchodu a udržitelného rozvoje stanovené v dohodě o hospodářském partnerství a další mezinárodní závazky, jsou zapotřebí flexibilní přechodná opatření;

5. očekává, že v závislosti na výsledku přezkumu bude dohoda o hospodářském partnerství upravena nebo případně rozšířena v doplňkových dohodách s cílem upevnit a prohloubit partnerství mezi EU a jihoafrickými zeměmi v reakci na geopolitické změny a výzvy spojené se změnou klimatu;

6. vítá ambice Angoly v oblasti dekarbonizace, jakožto země, která je silně závislá na svém těžebním průmyslu;

7. vítá skutečnost, že v rámci dohody SIFA mezi EU a Angolou se plánují opatření na budování fiskální kapacity;

Obchodní bilance

8. vítá skutečnost, že se obchodní vztahy mezi EU a státy SADC EPA výrazně rozšířily, na regionální i dvoustranné úrovni, a že státy SADC EPA dosáhly přebytku obchodní bilance; domnívá se, že to dokazuje pozitivní přínos dohody o hospodářském partnerství k hospodářskému rozvoji, ačkoli očekávané pozitivní účinky na zaměstnanost, regionální hospodářskou spolupráci a hospodářskou diverzifikaci a modernizaci se nenaplnily a jejich sledování by mělo být prioritou; konstatuje, že státy SADC EPA vyvážejí do EU především drahokamy, výrobky ze dřeva, dopravu ([8]), nerostné produkty a zemědělské produkty, jako je ovoce a zelenina; konstatuje však, že vývoz Jihoafrické republiky do EU je rozmanitější a zahrnuje zboží s vyšší přidanou hodnotou;

9. zdůrazňuje, že s výjimkou Jihoafrické republiky obchodují státy SADC EPA především v rámci regionu; konstatuje, že obchod s Jihoafrickou republikou nadále představuje 80 % obchodu EU se státy SADC EPA a že obchod Jihoafrické republiky se zbožím s ostatními africkými zeměmi představuje pouze 17 % jejího celkového zahraničního obchodu; konstatuje, že obchod v rámci SADC představuje 23 % celkového obchodu států SADC; uznává, že modely obchodních toků v rámci SADC se liší od modelů dvoustranného obchodu mezi EU a SADC; zdůrazňuje, že celkově nedošlo k žádnému zlepšení v diverzifikaci a podíl zpracovatelského průmyslu na HDP zůstává nízký; zdůrazňuje, že diverzifikované ekonomiky by zvýšily odolnost států SADC EPA vůči vnějším otřesům; zdůrazňuje význam posílení regionálních hodnotových řetězců;

10. zdůrazňuje, že dohoda o hospodářském partnerství by měla podporovat novou dynamiku obchodu mezi smluvními stranami prostřednictvím postupné asymetrické liberalizace vzájemného obchodu; zdůrazňuje rovněž, že tato dohoda může posílit, rozšířit a prohloubit spolupráci ve všech oblastech souvisejících s obchodem, a tím také posílit partnerství mezi zeměmi SADC a EU; zdůrazňuje význam zásady asymetrické liberalizace obchodu jako nástroje na podporu hospodářského růstu a udržitelného rozvoje zemí SADC EPA;

11. zdůrazňuje, že ačkoli dohody o hospodářském partnerství mohou africkým, karibským a tichomořským (AKT) zemím poskytnout významné výhody, přinášejí také řadu vlastních výzev a nevýhod; trvá proto na tom, aby tvůrci politik tyto faktory pečlivě zvážili a pracovali na zajištění toho, aby byly dohody o hospodářském partnerství prováděny způsobem, který maximalizuje přínosy pro všechny zúčastněné strany;

([8]) Cipollina, M., „The Trade Growth under the EU–SADC Economic Partnership Agreement: An Empirical Assessment“. *Economies* sv. 10, č. 12, 2022.

12. připomíná, že všechny smluvní strany by měly vždy jednat na základě zásad solidarity a společného zájmu, aby posílily plodnou spolupráci, plnily své závazky a povinnosti a usnadnily schopnost zemí SADC EPA pokračovat v provádění této dohody;

Technické překážky obchodu

13. připomíná, že cílem dohody o hospodářském partnerství se SADC je podporovat regionální integraci a že dohoda by měla být stavebním kamenem africké kontinentální zóny volného obchodu, která byla zahájena v roce 2021; konstatuje, že regionální integraci zpochybňují dlouhé čekací doby na hraničních přechodech, vysoké náklady na hranicích a nedostatečné přeshraniční propojení; vyzývá Komisi a státy SADC EPA, aby posílily spolupráci v oblasti infrastruktury, digitálního obchodu a certifikace, včetně v rámci iniciativy Global Gateway; zdůrazňuje, že je důležité upřednostňovat regionální projekty v oblasti dopravy a infrastruktury v regionu s cílem prohloubit regionální integraci a zvýšit obchodní toky mezi zeměmi společenství; připomíná, že je třeba podporovat účinný rozvoj přeshraniční infrastruktury, harmonizovat předpisy a posílit spolupráci mezi státy SADC EPA za účelem vytvoření propojeného regionu SADC; vyzývá státy SADC EPA, aby harmonizovaly předpisy a postupy týkající se cel a přepravy s cílem zjednodušit přeshraniční procesy, zkrátit zpoždění a podpořit prostředí příznivé pro obchod a investice;

14. zdůrazňuje, že je nezbytné formalizovat přeshraniční pracovní podmínky s cílem podpořit důstojnou práci, chránit základní pracovní práva a zajistit sociální a hospodářský rozvoj v regionu; uznává specifické problémy, jimž čelí ženy, zejména v souvislosti s přeshraniční prací, včetně genderově podmíněného násilí a korupce;

15. naléhavě vyzývá Komisi a státy SADC EPA, aby se zavázaly k vytvoření příznivého prostředí na podporu legální a transparentní mobility pracovních sil a zároveň k ochraně práv a důstojnosti pracovníků;

Pravidla původu

16. vítá oznámení Komise o aktivaci regionální kumulace se zeměmi Jihoafrické celní unie (SACU); připomíná, že zavedení pružných pravidel původu je nezbytné pro dosažení cílů regionální integrace; zdůrazňuje, že pravidla původu musí podporovat cíle africké kontinentální zóny volného obchodu (AfCFTA); připomíná, že dohoda o hospodářském partnerství by měla podporovat další rozvoj kontinentální zóny volného obchodu;

Obchodní spory a otázky přístupu na trh

17. konstatuje, že v souvislosti se sanitárními a fytosanitárními opatřeními, zejména u drůbeže a citrusových plodů, se objevily překážky obchodu; vyzývá Komisi a státy SADC EPA, aby využívaly fóra a mechanismy spolupráce dohodnuté v rámci dohody o hospodářském partnerství k řešení změn sanitárních a fytosanitárních předpisů v rané fázi a v atmosféře spolupráce, aby mohla být včas přijata vhodná opatření; připomíná, že Evropský parlament by měl být v rámci přezkumu plně informován, aby bylo zajištěno, že sanitární a fytosanitární opatření uplatňovaná Jižní Afrikou jsou v souladu s požadavky Unie a ustanoveními dohody o hospodářském partnerství a nepoškozují zdraví rostlin produkce Unie a SADC; uznává, že Komise poskytla technickou a finanční podporu státům SADC EPA, aby splnily požadavky sanitárních a fytosanitárních opatření, a požaduje důkladné sledování práce na snížení zdravotních rizik; doporučuje, aby se prostřednictvím politických diskusí na vysoké úrovni hledala řešení překážek obchodu způsobených požadavky na sanitární a fytosanitární opatření;

Budování kapacit

18. konstatuje, že největšími výzvami pro účinné provádění dohody o hospodářském partnerství zůstávají správa věcí veřejných a fiskální a institucionální kapacita;

19. zdůrazňuje význam rozvojové spolupráce a technické a finanční pomoci jako zásadních faktorů pro dosahování cílů dohody o hospodářském partnerství a pro přínosnou spolupráci mezi jejími smluvními stranami;

20. připomíná, že provádění dohod o hospodářském partnerství může být náročné pro menší země AKT, jimž chybí zdroje a infrastruktura; vyzývá EU a její členské státy, aby pomáhaly svým partnerským rozvojovým zemím, aby mohly plně využívat příležitostí, které dohody o hospodářském partnerství nabízejí;

21. vyzývá Komisi a členské státy, aby zintenzivnily své snahy v oblasti technické pomoci; vyzývá Komisi, aby výrazně rozšířila komunikaci a spolupráci se státy SADC EPA a aby jim a případně jejich společnostem a organizacím občanské společnosti včas poskytla podporu při realizaci připravovaných projektů EU a plnění dalších mezinárodních závazků, jako jsou mnohostranné environmentální dohody, úmluvy Mezinárodní organizace práce (MOP) a obecné zásady OSN v oblasti podnikání a lidských práv;

Hospodářský, sociální a environmentální rozvoj

22. dochází k závěru, že dohoda o hospodářském partnerství významně neuspěla v prohloubení regionálních hodnotových řetězců a řetězců ve státech SADC EPA a mezi nimi, ale měla by posílit diverzifikaci vývozu a regionální řetězce s přidanou hodnotou a rovněž vytvořit odolnější dodavatelské řetězce, které se mohou přizpůsobit budoucím narušením sociálně-ekonomického rozvoje SADC; zdůrazňuje význam budování regionálních hodnotových řetězců pro ekonomickou odolnost regionu; očekává, že dohoda o hospodářském partnerství lépe přispěje k boji proti přetrvávajícím problémům v oblasti potravinové nezávislosti a snižování chudoby ve státech SADC EPA; připomíná, že cílem dohod o hospodářském partnerství je vytvořit pozitivní dopad na hospodářský rozvoj a regionální integraci; zdůrazňuje, že dohoda o hospodářském partnerství má stále velký potenciál pro pokrok v udržitelném rozvoji a to mělo být prioritou;

23. zdůrazňuje přání ponechat státům SADC EPA dostatečný politický prostor k vytváření místní přidané hodnoty; domnívá se, že EU by měla aktivně podporovat státy SADC EPA v jejich úsilí o posun směrem nahoru v hodnotovém řetězci; zdůrazňuje, že účinné řízení regionální specializace má zásadní význam pro maximalizaci potenciálu regionálních hodnotových řetězců a vyžaduje struktury a politiky kooperativního řízení; vyzývá EU a státy SADC EPA, aby usilovaly o rozvoj vysoce kvalitní digitální infrastruktury, včetně širokopásmových sítí a digitálních platforem, s cílem posílit konektivitu, podpořit elektronický obchod a usnadnit přeshraniční výměnu informací a služeb;

24. zdůrazňuje zásadní význam hodnotového řetězce služeb pro stimulaci hospodářského růstu, podporu inovací a posílení regionální spolupráce v rámci regionu SADC; zdůrazňuje potenciál odvětví služeb v regionu SADC, která zahrnují finanční služby, cestovní ruch a telekomunikace;

25. zdůrazňuje význam závazku EU k mnohostranné spolupráci a k zajišťování vlastních obchodních zájmů Evropy a zároveň k řešení některých klíčových zájmů zemí AKT, zejména pokud jde o regionální integraci;

26. připomíná řešení daňových problémů vyplývajících z digitalizace a globalizace hospodářství založené na dvou pilířích, na němž se dohodli členové Organizace pro hospodářskou spolupráci a rozvoj (OECD)/G20 jakožto na součásti inkluzivního rámce pro řešení problému eroze základu daně a přesouvání zisku;

27. vyzývá EU a její členské státy, aby zajistily účinné uplatňování dohodnuté globální minimální sazby daně z příjmů právnických osob ve výši 15 % pro nadnárodní společnosti; zdůrazňuje, že se odhaduje, že tato minimální daňová sazba přinese ročně dodatečné celosvětové daňové příjmy ve výši přibližně 150 miliard USD.

28. vyzývá Komisi, aby zajistila, že rozvojové země budou moci plně uplatňovat svá práva vyplývající z ustanovení WTO o zvláštním a diferencovaném zacházení, zejména za účelem zajištění jejich potravinové bezpečnosti; vyzývá Komisi, aby aktualizovala své sdělení z roku 2009 o spravedlivém obchodu ([9]);

29. zdůrazňuje, že je naléhavě nutné vyvinout dalekosáhlé společné úsilí o dekarbonizaci a v této souvislosti zajistit významné finanční zdroje a uskutečňovat rozsáhlé přenosy technologií; zdůrazňuje význam vzájemné spolupráce při podpoře udržitelného rozvoje a boji proti změně klimatu při současném posilování hospodářského růstu; zdůrazňuje, že vytváření partnerství v oblasti energetiky se zeměmi regionu SADC se musí zaměřit nejen na provádění Zelené dohody pro Evropu, ale musí se zároveň zaměřit na zásobování regionu;

30. opakuje, že ekologická transformace nabízí potenciál vytvářet kvalitní a zelená pracovní místa, která mohou významně přispět k vymýcení chudoby a k sociálnímu začlenění jak v členských státech EU, tak ve státech SADC EPA;

([9]) Sdělení Komise ze dne 5. května 2009 nazvané „Příspěvek k udržitelnému rozvoji: Role spravedlivého obchodu a nevládních koncepcí záruk udržitelnosti v souvislosti s obchodem“ (COM(2009)0215).

31. zdůrazňuje, že je důležité investovat do vzdělání a rozvoje dovedností přizpůsobených úsilí o dekarbonizaci a zároveň řešit výzvy spojené se spravedlivou transformací;

32. domnívá se, že projekty na zlepšení místní infrastruktury v zemích SADC EPA v souvislosti s partnerstvími měst jsou užitečné pro podporu partnerství v oblasti klimatu mezi EU a jednotlivými státy SADC EPA decentralizovaným způsobem a pro prohloubení výměn mezi obcemi v jižní Africe a EU; je přesvědčen, že výměny mezi městy umožňují africkým a evropským odborníkům vypracovat řešení vhodná pro rozvoj místní infrastruktury; vítá skutečnost, že tyto projekty partnerství jsou podporovány programem „Místní orgány: partnerství pro udržitelná města 2020"; vyzývá Komisi, aby i nadále pomáhala zemím SADC EPA při plnění požadavků politiky EU v oblasti životního prostředí a zachovala tento program financování; naléhavě vyzývá Komisi, Evropskou službu pro vnější činnost a delegace EU, aby usnadnily dialog s cílem podpořit vzájemné porozumění o dopadu iniciativ EU v oblasti klimatu, jako je zavedení nařízení o mechanismu uhlíkového vyrovnání na hranicích (CBAM) a nařízení o odlesňování a nadcházející právní předpisy Unie týkající se náležité péče;

33. zdůrazňuje, že státy SADC EPA jsou obzvláště postiženy dopady změny klimatu; připomíná, že zemědělství v jižní Africe je postihováno jak povodněmi, tak suchem; naléhavě vyzývá Komisi a státy SADC EPA, aby zintenzivnily spolupráci při vytváření vhodných systémů včasného varování a koordinaci mezi příslušnými ministerstvy států SADC EPA, aby bylo dosaženo cílů vnitrostátně stanovených příspěvků;

34. vítá úsilí států SADC EPA a Komise o navázání užší spolupráce v oblasti odolných potravinových systémů a potravinové suverenity v rámci procesu přezkumu; domnívá se, že tato spolupráce je příležitostí k prosazování Deklarace OSN o právech rolníků a dalších osob pracujících ve venkovských oblastech a úmluv MOP zaměřených na zemědělství, jako je č. 129 o inspekci práce v zemědělství, č. 10 o minimálním věku v zemědělství a č. 11 o právu sdružovat se v zemědělství; připomíná, že schopnost agroekologie sladit ekonomickou, environmentální a sociální dimenzi udržitelnosti byla uznána ve významných zprávách, zejména těch, které vypracovaly Mezivládní panel pro změnu klimatu, Mezivládní vědecko-politická platforma pro biologickou rozmanitost a ekosystémové služby, Světová banka a globální hodnocení v zemědělství vedené organizací FAO (Mezinárodní panel pro hodnocení zemědělských technologií a vědy pro rozvoj – IAASTD);

35. zdůrazňuje, že je třeba usilovat o budování hodnotových řetězců odolných vůči změně klimatu v rámci zemědělského průmyslu a o rozvoj odrůd plodin odolných vůči suchu a technik zpracování přizpůsobených klimatu;

36. zdůrazňuje, že přístup k čisté vodě a sanitárním zařízením má zásadní význam pro udržitelnost zemědělství; zdůrazňuje, že jsou zapotřebí komplexní strategie hospodaření s vodou; zdůrazňuje, že nedostatečný přístup k čisté vodě a sanitárním zařízením v regionu SADC je překážkou udržitelného rozvoje;

37. vyzývá k provádění regionálních iniciativ v oblasti zpracování zemědělských produktů a k jejich sdílení mezi státy SADC EPA s cílem podpořit výměnu znalostí a sdílení osvědčených postupů; vyzývá ke sledování pokroku regionálních hodnotových řetězců v oblasti zpracování zemědělských produktů;

Rovnost žen a mužů

38. uznává zásadní úlohu žen v hospodářském rozvoji regionu SADC a význam vytvoření příznivého prostředí, které zaručí jejich práva; vyzývá Komisi, aby v souvislosti s prováděním dohody o hospodářském partnerství upřednostňovala otázky rovnosti žen a mužů, například pořádáním seminářů o rovnosti žen a mužů mimo jiné mezi organizacemi hájícími práva žen v EU a v zemích SADC, zvyšováním povědomí domácích orgánů a společností o nevyužitém hospodářském potenciálu vyplývajícím z diskriminace žen a tím, že jim pomůže určit politické, hospodářské a sociální faktory, které brání pokroku afrických žen, a požaduje politiky a konkrétní opatření k odstranění rozdílů mezi ženami a muži; zdůrazňuje, že je důležité posílit postavení žen a mladých lidí v regionu SADC zlepšením jejich přístupu k financování, zdrojům a ekonomické účasti; vyzývá EU a státy SADC EPA, aby ženám a mladým lidem zajistily rovný a neomezený přístup k finančním službám a zdrojům a podporovaly finanční začlenění;

Investice

39. poukazuje na to, že k dosažení cílů Agendy pro udržitelný rozvoj 2030 a Pařížské dohody a k urychlení transformace na nízkouhlíkové hospodářství odolné vůči změně klimatu ve státech SADC EPA je třeba výrazně zvýšit zelené financování a investice;

40. vyzývá EU a státy SADC EPA, aby aktivně prozkoumaly inovativní mechanismy pro zelené financování, včetně zelených dluhopisů, investičních fondů zaměřených na změnu klimatu a partnerství veřejného a soukromého sektoru, a využily tak mezinárodní platformy k přilákání investic do udržitelných projektů odolných vůči změně klimatu; vyzývá EU, aby využila svého vlivu při získávání lepších postupů financování od institucí, jako je Světová banka, a posilování úlohy Mezinárodního měnového fondu při snižování dluhu vysoce zadlužených zemí, a vyzývá proto EU a její členské státy, aby využily svého vlivu k prozkoumání nových přístupů, které uvolní finance na přizpůsobení se klimatu; zdůrazňuje potřebu proaktivních opatření, která by nadále lákala vyšší investice, zejména do strategických a inovativních odvětví, což může vést ke kvalitnějším výsledkům a podpořit udržitelnější rozvoj a následně k dlouhodobým přínosům jak pro státy SADC EPA, tak pro EU; dále naléhavě vyzývá EU a státy SADC EPA, aby společně prozkoumaly inovativní možnosti financování, jako je zajištění půjček, a aby je následně za vhodných podmínek přidělily na financování veřejné infrastruktury v klíčových oblastech, jako je energetika, dodávky vody, odstraňování odpadů a recyklace;

41. vyzývá EU a její členské státy, aby zintenzivnily své úsilí na mezinárodních fórech, včetně WTO, s cílem prosazovat navýšení mezinárodního financování opatření v oblasti klimatu;

42. konstatuje, že objem investic členských států EU ve státech SADC EPA zůstává výrazně vyšší než objem investic Spojených států nebo Číny;

43. dále se domnívá, že je naléhavě nutné zvýšit udržitelné investice v regionu SADC, a očekává, že budou určeny investiční oblasti, které se jeví jako obzvláště vhodné pro investiční partnerství mezi EU a státy SADC EPA; vyzývá k lepší koordinaci přístupu týmu Evropa při určování a provádění vhodných opatření ke zvýšení investic; zdůrazňuje, že dosažení cílů udržitelného rozvoje vyžaduje rozsáhlé investice do podpory infrastruktury a diverzifikace od závislosti na primárních komoditách směrem k průmyslovým výrobkům vysoké hodnoty; zdůrazňuje, že investiční politika EU by měla pomáhat rozvojovým zemím, zejména africkým státům, přilákat přímé zahraniční investice a snížit nedostatek finančních prostředků na dosažení cílů udržitelného rozvoje; zdůrazňuje, že vytváření důstojných pracovních míst musí být klíčovým faktorem při podpoře investic v regionu SADC, který umožní vytvoření pevných domácích rámců pro lidská práva a náležitou péči o životní prostředí; zdůrazňuje, že je naléhavě nutné svěřit provádění v co největším možném rozsahu místním společnostem s cílem udržet investované finanční prostředky v regionu, podpořit diverzifikaci a převádět know-how; domnívá se, že finanční prostředky strategie Global Gateway by měly být navýšeny a že je třeba zvýšit podíl grantů na investice, které jsou stejně potřebné;

44. vyzývá Komisi a členské státy, aby zajistily, že při výběru a podpoře projektů Global Gateway bude sociální dialog nedílnou součástí institucionálního rámce pro tvorbu a provádění politik na všech úrovních;

45. vyzývá Komisi, aby lépe koordinovala jednotlivé vnitrostátní exportní úvěrové agentury členských států EU s cílem dosáhnout souladu s prioritami Zelené dohody pro Evropu;

46. zdůrazňuje význam malých a středních podniků pro hospodářský rozvoj států SADC a uznává jejich potenciál a úlohu; opakuje, že je třeba zvýšit povědomí o přínosech a příležitostech dohody, zejména pro malé a střední podniky;

47. zdůrazňuje význam aktivního zapojení podniků ze soukromého sektoru do provádění a monitorování dohody o hospodářském partnerství EU–SADC;

48. vyzývá Komisi, aby aktivně podporovala a povzbuzovala účast na programech budování kapacit a regionálních iniciativách zaměřených na posílení investičních a vývozních kapacit a zároveň na podporu tržního prostředí příznivějšího pro malé a střední podniky;

49. vítá zavedení programů EU, jako je program podpory zlepšování investic a podnikatelského prostředí zaměřený na zlepšení podnikatelského a investičního prostředí ve státech SADC; vyzývá v této souvislosti k tomu, aby se v příštím finančním období počítalo s větším objemem finančních prostředků s cílem více podpořit růst a rozvoj soukromého sektoru a vytvořit pracovní příležitosti pro místní obyvatelstvo, a snižovat tak chudobu;

50. zdůrazňuje, že transparentní a předvídatelný právní a daňový rámec pomůže podpořit regionální integraci a přilákat přímé zahraniční investice;

Přistoupení Angoly

51. uznává význam dohody SIFA mezi EU a Angolou pro tuto dohodu jako nového přístupu k vybudování nezbytného transparentního a předvídatelného právního a fiskálního rámce podporujícího náležitou péči investorů s cílem přilákat udržitelné a odpovědné investice a zdůrazňuje dohodnutá ustanovení o závazcích týkajících se genderu, změny klimatu a udržitelného rozvoje; vybízí další země v regionu, aby zvážily podobné dohody SIFA s EU, které zahrnují ve svém návrhu vnitrostátně stanovené příspěvky; zdůrazňuje, že dohoda SIFA mezi EU a Angolou by měla přispívat k přilákání a rozšiřování udržitelných investic do Angoly, jakož i k podpoře hospodářské diverzifikace, a zároveň integrovat závazky v oblasti životního prostředí a pracovních práv, a neměla by mít opačný účinek; zdůrazňuje udržitelné investiční příležitosti v odvětví zemědělství citlivém na změnu klimatu, investice do obnovitelných zdrojů energie a infrastruktury odolné vůči změně klimatu, jakož i rozvoj dovedností; vyzývá Komisi, aby upřednostnila projekty spolupráce, které podporují závazky udržitelnosti stanovené v dohodě SIFA mezi EU a Angolou v rámci víceletého orientačního programu pro Angolu; domnívá se, že dohody, jako je dohoda SIFA mezi EU a Angolou, mohou poskytnout právní a organizační rámec pro udržitelné investice, které sníží závislost Angoly na ropě a plynu; vítá skutečnost, že dohoda SIFA mezi EU a Angolou zahrnuje důležité aspekty praktického provádění investic, jako je transparentnost a předvídatelnost investic, zefektivnění schvalovacích postupů, zřízení kontaktních míst pro zainteresované investory, postupy pro předcházení sporům a jejich řešení a pro náležitou péči investorů; vyzývá EU a státy SADC EPA, aby zvážily, zda by tuto dohodu neměla doplňovat dohoda o usnadnění udržitelných investic; vyzývá státy SADC EPA, aby v případě potřeby zahájily jednání o této otázce;

52. vítá žádost Angoly o přistoupení k dohodě o hospodářském partnerství mezi EU a SADC; v této souvislosti doufá, že proces vyjednávání bude zahájen bez dalších prodlev; domnívá se, že pokud se Angola připojí k dohodě o hospodářském partnerství mezi EU a SADC nebo k jakémukoli jinému samostatnému závaznému a vymahatelnému mezinárodnímu nástroji mezi EU a státy SADC, měla by být dohoda SIFA mezi EU a Angolou odpovídajícím způsobem upravena;

53. připomíná, že podle posouzení dopadů provedeného Komisí čelí Angola problémům s kapacitou při účinném provádění dohody o hospodářském partnerství; vyzývá Komisi, aby Angole pomohla při budování kapacit;

Suroviny

54. vyzývá Komisi a státy SADC EPA, aby posílily spolupráci prostřednictvím formálních fór, strategických partnerství v oblasti kritických surovin a prováděcích plánů s cílem zajistit diverzifikované a udržitelné dodávky klíčových surovin pro ekologickou, digitální a spravedlivou transformaci, zlepšit recyklaci přírodních zdrojů a nakládání s odpady, podpořit domácí průmysl při posunu v hodnotovém řetězci od těžby ke zpracování surovin a podporovat odpovědné těžební postupy, zejména uznáním a uplatňováním svobodného předchozího a informovaného souhlasu místního obyvatelstva dotčeného těžebními projekty a tím, že přináší výhody v celém dodavatelském a výrobním řetězci; je přesvědčen, že těžba surovin musí probíhat v souladu s environmentálními normami, pracovními a lidskými právy, včetně práv původních obyvatel; požaduje trvalou a širokou účast všech příslušných zúčastněných stran, včetně místních a domorodých komunit; podporuje politické reformy zaměřené na vlastnictví půdy a dolů, pracovní práva a sociální spravedlnost s cílem zmírnit konflikty a podpořit udržitelné investice; je znepokojen případy porušování lidských práv a vysokou mírou škod na životním prostředí způsobených některými těžebními společnostmi;

55. vítá strategické partnerství s Namibií, jehož účelem je docílit rozvoje výroby vodíku z obnovitelných zdrojů a vybudovat hodnotové řetězce kritických surovin; připomíná, že je třeba rozvíjet nezbytnou infrastrukturu, jako jsou zařízení na výrobu energie z obnovitelných zdrojů, dopravní sítě a výzkumná střediska, s cílem usnadnit výrobu a distribuci vodíku z obnovitelných zdrojů;

56. vyzývá v této souvislosti k vytvoření platforem pro sdílení znalostí a výzkumných sítí s cílem usnadnit výměnu osvědčených postupů, zkušeností a inovativních řešení mezi členskými státy; považuje za užitečné rozšířit technologickou spolupráci na další oblasti;

57. zdůrazňuje, že požadavek EU na zákaz vývozních daní na suroviny je v procesu jednání o dohodách o hospodářském partnerství dlouhodobou překážkou vzhledem k tomu, že vývozní daně a cla nejsou v rámci režimu WTO zakázány; připomíná právo afrických zemí regulovat suroviny ve svém veřejném zájmu; vyzývá proto EU, aby neprosazovala takovou obchodní politiku, která by rozvojovým zemím obecně zakazovala uvalovat vývozní daň na nerostné suroviny, pokud to není v rozporu s pravidly WTO;

Výjimka z Dohody TRIPS

58. poznamenává, že původní návrh mimo jiné Indie a Jižní Afriky na výjimku týkající se obchodních aspektů práv k duševnímu vlastnictví (TRIPS) pro vakcíny proti COVID se na začátku setkal s různými reakcemi a později jej podpořila EU; zdůrazňuje, že v budoucnu by rovné partnerství mělo zahrnovat více dialogu; vyzývá EU a její členské státy a členy WTO, aby pokročily v dlouho odkládaných jednáních ve WTO o prodloužení rozhodnutí 12. ministerské konference o obchodních aspektech práv k duševnímu vlastnictví (TRIPS) rozšířit dohodnutou flexibilitu na úrovni WTO na terapeutika a diagnostiku; v této souvislosti vyzývá Komisi, aby zavedla jasný politický rámec, který zajistí, že budoucí systém povinných licencí EU bude v souladu s dohodnutými flexibilitami Dohody TRIPS; v této souvislosti vyzývá k intenzivnější rovnocenné spolupráci se státy SADC EPA;

59. vítá úsilí vynaložené v rámci strategického partnerství mezi EU a Jihoafrickou republikou o vybudování infrastruktury pro výrobu očkovacích látek; zdůrazňuje, že tato infrastruktura musí zahrnovat výrobu očkovacích látek proti COVID-19;

°
° °

60. pověřuje svou předsedkyni, aby předala toto usnesení Radě, Komisi a vládám a parlamentům států dohody o hospodářském partnerství s Jihoafrickým společenstvím pro rozvoj.